

Από τον αγωγό Μπουργκάς – Αλεξανδρούπολης στον... Αλεξανδρούπολης – Μπουργκάς – Όταν η ιστορία αντιστρέφεται

του Αλέξανδρου Μπαρότσι

Το 2007 η Ελλάδα πίστευε ότι αγοράζοντας ρωσικό πετρέλαιο θα αναβαθμιζόταν γεωπολιτικά, καθώς θα εντάσσονταν στον ενεργειακό χάρτη της ΝΑ Ευρώπης και έτσι θα ενίσχυε την εθνική της ασφάλεια, απέναντι στη Τουρκία.

Ήταν η εποχή που ο Κώστας Καραμανλής «φλέρταρε» ανοικτά με τον Βλαντιμίρ Πούτιν, τόσο με τον αγωγό Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολης, όσο και με τη συμμετοχή της Ελλάδας στον South Stream, προκαλώντας αυξανόμενη ανησυχία στους Αμερικανούς, οι οποίοι με κάθε ευκαιρία έκρουαν το καμπανάκι στην Αθήνα, συνήθως μέσω του τότε αναπληρωτή βοηθού υπ. Εξωτερικών Μάθιου Μπράιζα.

Τότε η Ρωσία ήταν μια παγκόσμια ενεργειακή υπερδύναμη, ο «ψυχρός πόλεμος των αγωγών» βρισκόταν στο αποκορύφωμα του και οι

αμερικανοί φοβόνταν ότι η Αθήνα θα γίνει ένα ακόμη «εξάρτημα» στο μονοπώλιο της Gazprom, καλώντας την Αθήνα να στραφεί στο αέριο του Αζερμπαϊτζάν.

Η Ευρώπη, με πρώτη απ' όλους τη Γερμανία, πίστευε ότι έχει βρει στο φθηνό ρωσικό αέριο τη συνταγή για να συνεχίσει να αναπτύσσεται εις το διηνεκές, η Ελλάδα προσπαθούσε να ισορροπήσει γεωπολιτικά ανάμεσα στην Ουάσινγκτον και τη Μόσχα και ο όμιλος Κοπελούζου συγκαταλέγονταν στους καλύτερους πελάτες της Gazprom.

Δεκάξι χρόνια μετά, τα πάντα είναι αλλιώς. Οι αμερικανικοί φόβοι επιβεβαιώθηκαν, η Ευρώπη ξύπνησε απότομα – χρειάστηκε να προηγηθεί ένας πόλεμος στα σύνορα της – και ο Πούτιν είναι διεθνώς απομονωμένος αφού απέτυχε να «στραγγαλίσει» ενεργειακά τους ευρωπαίους. Οι ροές ενέργειας από Ανατολάς προς Δυσμάς και από Βορρά προς Νότο αλλάζουν, βγαίνουν από το παιχνίδι οι αγωγοί, νέες πηγές, από Μ. Ανατολή και Β. Αφρική, φιλοδοξούν να πάρουν τη θέση τους, ενώ ελάχιστες ευρωπαϊκές χώρες συνεχίζουν να διατηρούν ενεργειακές σχέσεις με τη Μόσχα. Όσο για τον όμιλο Κοπελούζου, μετά από 32 χρόνια αγαστής συνεργασίας, πήρε προ μερικών εβδομάδων «διαζύγιο» από τη Gazprom, έχοντας αρχίσει εδώ και καιρό να στρέφει προς Δυσμάς την πυξίδα της στρατηγικής του.

Όλα έχουν αλλάξει. Όλα ;

Το μνημόνιο συνεργασίας για τον αγωγό Αλεξανδρούπολης Μπουργκάς, που υπογράφεται σήμερα στο Μαξίμου από τους υπ. Ενέργειας των δύο χωρών, Κ.Σκρέκα και Ρ.Χριστόφ, παρουσία του Κυριάκου Μητσοτάκη και του Προέδρου της Βουλγαρίας Ρούμεν Ράντεφ παραπέμπει σε ένα γεωπολιτικό déjà vu. Σαν να κοιτάζουμε ένα αντεστραμμένο καθρέφτη, **η ιστορία επαναλαμβάνεται αλλά με εντελώς διαφορετικούς όρους.**

1. **Ο αγωγός που φιλοδοξεί να συνδέσει τα δύο λιμάνια**, την Αλεξανδρούπολη και το Μπουργκάς, αναβιώνει, αλλά με κατεύθυνση από Ελλάδα προς Βουλγαρία.
2. **Η ροή του πετρελαίου** δεν θα είναι από Βορρά προς Νότο, αλλά το αντίστροφο.
3. **Δεν θα πρόκειται για ρωσικό πετρέλαιο**, αλλά για αργό από άλλες αγορές, περιλαμβανομένου του σχιστολιθικού των ΗΠΑ.
4. **Η Βουλγαρία που το 2011 торπίλισε το έργο**, σήμερα εμφανίζεται ως ο μεγαλύτερος επισπεύδων να ξαναπάρει μπροστά. Της το επιβάλλει η ανάγκη της να

απεξαρτηθεί από το ρωσικό πετρέλαιο, για την οποία δέχεται ισχυρές πιέσεις από την Ουάσιγκτον, αλλά και τα πανάκριβα πλέον τέλη διέλευσης που έχει καθιερώσει η Τουρκία για τη διέλευση των τάνκερ από τα Στενά του Βοσπόρου.

5. **Οι τότε αντιτιθέμενες ΗΠΑ**, σήμερα είναι υποστηρικτικές του αγωγού ανάμεσα στα δύο λιμάνια.
6. **Η Μόσχα που τότε ήταν παντοδύναμη**, σήμερα αναζητά συμμάχους στην διεθνή σκηνή και καλές ενεργειακές συμφωνίες για να διαθέσει τα ενεργειακά της προϊόντα.

Τα πάντα είναι διαφορετικά. Η ενεργειακή κρίση, ο πόλεμος στην Ουκρανία, η περιθωριοποίηση της Ρωσίας ως ενεργειακού προμηθευτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η δραματική αύξηση των τελών διέλευσης των πετρελαιοφόρων από τα στενά του Βοσπόρου, της διψασμένης για συνάλλαγμα Τουρκίας, έχουν αλλάξει εντελώς τους όρους του παιχνιδιού.

Το μόνο που παραμένει το ίδιο είναι η χάραξη και η ενόχληση της Τουρκίας, για την υποβάθμιση των στενών και του γεωπολιτικού της βάρους, δυσφορώντας με την αναβάθμιση της Αλεξανδρούπολης.

(Ξένη Δημοσίευση) Ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης υποδέχεται τον Πρόεδρο της Βουλγαρίας, Rumen Radev στη συνάντησή τους στο Μέγαρο Μαξίμου, Αθήνα, Πέμπτη 16 Φεβρουαρίου 2023. ΑΠΕ-ΜΠΕ/ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ/ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΜΗΤΣΟΣ

Και εκεί που την περίοδο 2007-2011, η Βόρεια Ελλάδα και ειδικά η Αλεξανδρούπολη, έδειχνε να εξελίσσεται σε ένα ενεργειακό κέντρο της Αν.Ευρώπης με έντονο το ρωσικό στίγμα, σήμερα συμβαίνει το ανάποδο.

Συνδυάζοντας τα δύο υπό ανάπτυξη πλωτά τερματικά (FSRUs), τα οποία μέσω του ελληνοβουλγαρικού αγωγού (IGB) και άλλων διασυνδετηρίων, θα μπορούν να εξάγουν στην Αν. Ευρώπη, φυσικό αέριο και αμερικανικής

προέλευσης, τον TAP ο οποίος ήδη μεταφέρει προς την Ευρώπη αζέριο αέριο, τη Ρεβυθούσα και άλλες υποδομές, η Ελλάδα μετασχηματίζεται σε έναν ενεργειακό κόμβο με έντονο το δυτικό στίγμα.

Ικανό να περιορίσει έτι περαιτέρω τη σημαντική ακόμη ρωσική παρουσία στην περιοχή.

Ο «ψυχρός πόλεμος» για τους αγωγούς

Τίποτα δεν θυμίζει το 2007, τότε που ο Αμερικανός πρέσβης στην Αθήνα, σημείωνε σε τηλεγράφημά του, όπως έχει αποκαλύψει η «Καθημερινή», ότι «η Ελλάδα έχει αναπάντεχα βρεθεί στο επίκεντρο των ενεργειακών θεμάτων, εξαιτίας των αγωγών TGI και Μπουργκάς – Αλεξανδρούπολης».

Ήταν η εποχή του «ψυχρού πολέμου» των αγωγών με τον πρέσβη Ντάνιελ Σπέκχαρντ, να επιχειρεί να προετοιμάσει την τότε υπουργό Εξωτερικών των ΗΠΑ Κοντολίζα Ράις για την επικείμενη επίσκεψη Μπακογιάννη στην Ουάσιγκτον.

«Ανησυχούμε για την αρπακτική Gazprom», σημείωνε στην επιστολή του, προσθέτοντας ότι «οι Έλληνες δεν πρέπει να γεμίσουν τον αγωγό Τουρκίας Ελλάδας Ιταλίας με αέριο της Gazprom», αλλά με αέριο από το Αζερμπαϊτζάν, έτσι ώστε να μην μετατραπεί ο αγωγός σε ένα ακόμη «εξάρτημα» του ενεργειακού μονοπωλίου της «Gazprom».

Σύμφωνα με σειρά αμερικανικών διπλωματικών εγγράφων, τα οποία είχαν τότε αποκαλυφθεί, βασικό μέλημα της επίσκεψης το 2008 στην Αθήνα, του τότε αναπληρωτή βοηθού ΥΠΕΞ των ΗΠΑ Μάθιου Μπράιζα, ήταν τα ενεργειακά ανοίγματα της Ελλάδας.

Και συγκεκριμένα η προσπάθεια της Αμερικής να προωθήσει τον αγωγό φυσικού αερίου TGI (Τουρκίας – Ελλάδα – Ιταλίας) από τη μια, και η ανησυχία για το «φλερτ» της κυβέρνησης Καραμανλή με αυτήν του Πούτιν για τον αγωγό South Stream από την άλλη.

Δύο εβδομάδες αργότερα, έλαβε χώρα η περίφημη συμφωνία των Αθηνών μεταξύ Καραμανλή – Πούτιν για την υπογραφή της διακυβερνητικής συμφωνίας που αφορούσε στην κατασκευή και τη λειτουργία του ελληνικού τμήματος του αγωγού.

Όπως σημείωνε ο Αμερικανός πρέσβης, στο τηλεγράφημα 08ATHENS576, «παρότι ο Μπράιζα δεν προσπάθησε να πείσει την κυβέρνηση να αποσύρει την υποστήριξή της στην πρόταση για τον South Stream, κατέστησε σαφές ότι θα πρέπει να χρίσει η ελληνική κυβέρνηση – και δημόσια – τον TGI, ως την απόλυτη κρατική προτεραιότητα».

Δικαιολογημένα ανησυχούσαν τότε οι Αμερικανοί. Ένα χρόνο πριν, τον Μάρτιο του 2007 η διασύνδεση Ελλάδος – Βουλγαρίας μέσω Ρωσίας που θα εισέφερε το αργό πετρέλαιό της, με τον πετρελαιοαγωγό Μπουργκάς – Αλεξανδρούπολης, είχε φθάσει στο επίπεδο υπογραφών της συμφωνίας στην Αθήνα.

Το κείμενο είχαν υπογράψει οι τρεις υπουργοί Ενέργειας Ελλάδος, Ρωσίας και Βουλγαρίας, με την παρουσία των πρωθυπουργών Κώστα Καραμανλή, Βλαδίμηρου Πούτιν και Σεργκέι Στανίσεφ.

Η πρόσδεση της Ελλάδας στο ρωσικό ενεργειακό άρμα γινόταν πιο έντονη παρά ποτέ.